

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

190

Vragen van het lid **Koşer Kaya** (D66) aan de minister voor Ontwikkelingssamenwerking over *de voorbereiding op een mogelijke hongersnood in Ethiopië*. (Ingezonden 8 september 2009)

1

Wat is uw reactie op de situatie in Ethiopië, waar een hongersnood dreigt te ontstaan?¹

2

Is het waar dat de aanvoertijd voor voedselhulp drie maanden in beslag neemt? In hoeverre beseft u het belang om nu te beginnen met het treffen van voorbereidingen voor voedselhulp?

3

Welke maatregelen heeft u reeds ondernomen om te verhelpen dat Ethiopië door haar voedselreserves heen raakt?

4

Welke maatregelen bent u voornemens te nemen om een hongersnood in Ethiopië te voorkomen en zijn er nog maatregelen te verwachten in Europees verband?

5

Gezien het feit dat de bevolking van Ethiopië de afgelopen 25 jaar is verdubbeld, ondanks de constante dreiging van voedseltekorten in de vele voedsel onzekere gebieden: Wat bent u voornemens te doen aan een

duurzame oplossing voor voedseltekorten in dergelijke gebieden?

6

Waarom heeft u in 2009 bijna 40% minder bijgedragen aan het World Food Program ten opzichte van 2008, terwijl de situatie dit jaar veel slechter is?² en ³ En hoe verhoudt zich dat tot uw belofte om in 2009 snelle, flexibele en voorspelbare financiering voor humanitaire hulp te realiseren?

¹ The Independent on Sunday, 30 augustus 2009: «Spectre of famine haunts Ethiopia as rains fail».

² Contributions to the World Food Program 2008.

<http://www.wfp.org/node/7359>
Contributions to the World Food Program 2009

<http://www.wfp.org/node/9243>

³ Vaststelling van de begrotingsstaten van het ministerie van Buitenlandse Zaken voor het jaar 2009, blz. 71

<http://www.minbuza.nl/dsresource?objectid=buzabeheer:26547&type=org>

Antwoord

Antwoord van minister **Verhagen** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 1 oktober 2009)

1

De humanitaire situatie in Ethiopië is verontrustend. In januari 2009 was nog sprake van 4,9 miljoen hulpbehoevenden. Sindsdien is de humanitaire situatie verslechterd. De VN gaat nu uit van 6,2 tot 6,8 miljoen hulpbehoevenden in de periode juli tot december 2009. De verslechtering

is vooral toe te schrijven aan het uitblijven van het regenseizoen. Ondervoeding, drinkwatertekort en voedselonzekeerheid zijn de grootste zorgen op dit moment. Vooral in de Somali regio (1,5 miljoen hulpbehoevenden) en Amhara regio (1 miljoen hulpbehoevenden) is de situatie kritiek.

2

De aanvoertijd van voedselhulp kan inderdaad tot drie maanden in beslag nemen. Dit is voornamelijk te wijten aan logistieke problemen bij de toevoer van voedsel naar een land zonder eigen havens.

Het treffen van tijdige voorbereidingen is cruciaal. Daarom is in 2008 en 2009 het logistieke systeem voor voedselhulp aan Ethiopië verbeterd. Het Wereldvoedselprogramma van de VN (WFP) had hierin een coördinerende rol, met bijdragen van diverse donoren. Nederland heeft in 2008 EUR 1 miljoen aan WFP bijgedragen voor het verbeteren van het logistieke systeem.

Een van de maatregelen is dat, naast aanvoer van voedsel via de haven in Djibouti, nu ook transporten vanuit de havens van Berbera (Somalië) en Port Soedan (Soedan) mogelijk zijn. Dit verkort de aanvoertijd van voedselhulp. Ook is in 2008 het distributiesysteem voor de Somali regio aangepast: door de opslag van voedsel te verdelen over verschillende distributiecentra worden de voorraden dichter bij de

uiteindelijke uitdeelpunten opgeslagen.

Overigens koopt WFP ook op de lokale markt in. Dit draagt bij aan het verkorten van de aanvoertijd en stimuleert gelijktijdig de lokale economie in gebieden waar wel voldoende voedsel is.

3 en 4

Nederland heeft in 2009 EUR 10,5 miljoen aan humanitaire hulp voor Ethiopië verleend via het VN noodhulpfonds in Ethiopië, het Humanitarian Response Fund (HRF). Uit het HRF worden humanitaire activiteiten gefinancierd, onder andere op het terrein van bijvoeding en gezondheidszorg.

Naar aanleiding van de toegenomen noden in de Hoorn van Afrika en de noodkreet van WFP dat meer fondsen nodig zijn om honger te bestrijden, zal Nederland daarnaast een bijdrage verlenen van EUR 1 miljoen aan WFP voor voedselhulp in Ethiopië.

De Europese Commissie (ECHO) heeft in 2009 reeds EUR 6 miljoen bijgedragen voor humanitaire hulp in Ethiopië. In augustus is in EU-verband besloten om daarnaast nog EUR 10 miljoen uit het ECHO-budget bij te dragen aan voedselhulp voor Ethiopië via WFP.

Uit het wereldwijde VN-noodhulpfonds, het Central Emergency Response Fund (CERF), is in 2009 tot nu toe USD 9,7 miljoen bijgedragen ten behoeve van humanitaire hulp in Ethiopië, onder andere op het terrein van voedselhulp en gezondheidszorg. Nederland is een van de grootste donoren van het CERF.

Nederland draagt ook bij aan duurzame oplossingen om voedseltekorten te voorkomen. Meer hierover in het antwoord op vraag 5.

5

Nederland ondersteunt Ethiopië op drie terreinen om een duurzame oplossing voor voedseltekorten te bewerkstelligen.

Nederland draagt over de periode 2008 – 2011 EUR 40 miljoen bij aan het «Productive Safety Net Programme» (PSNP) van de Wereldbank. In dit programma ontvangen circa 7,6 miljoen mensen die in een situatie van chronische voedselonzekerheid leven, geld of voedsel in ruil voor werk. Het bestrijden van erosie door middel van de aanleg van terrassen en het

planten van bomen maakt ook onderdeel uit van dit programma.

Ten tweede wordt het «Agricultural Growth Programme» (AGP) van de Wereldbank ontwikkeld. Dit nieuwe programma bevordert duurzame groei van de landbouw en voedselveiligheid. Nederland is een van de initiatiefnemers en heeft in 2009 EUR 1 miljoen bijgedragen. In een later stadium zal Nederland nog een additionele bijdrage van EUR 0,5 miljoen verlenen.

Tot slot wordt het Nederlandse bedrijfsleven gestimuleerd in het aangaan van Publiek-Private Partnerschappen met Ethiopische bedrijven op het terrein van tuinbouw, oliezaden en verbetering van de zaaizaadvoorziening, mede met het doel de Ethiopische bedrijvigheid in de agro-industrie te bevorderen. Een van de effecten van dit programma is dat een groot aantal banen voor Ethiopiërs op het platteland is gecreëerd, wat bijdraagt aan economische zelfstandigheid en voedselzekerheid. Nederland heeft in de periode 2008 en 2009 in totaal EUR 1 miljoen bijgedragen aan dit programma.

6

In 2008 heeft WFP vanwege de wereldwijde voedselprijzen crisis een oproep gedaan aan donoren om extra bij te dragen. Met deze oproep heeft WFP in 2008 in totaal USD 5 miljard aan bijdragen ontvangen. In 2006 en 2007 was dit USD 2,7 miljard. Voor 2009 liggen de verwachtingen rond USD 3,5 tot 4 miljard. De totale bijdrage van alle donoren in 2009 is minder in verhouding tot de uitzonderlijk hoge bijdrage in 2008 maar is toegenomen in verhouding tot 2007 en 2006.

Nederland heeft in 2008 de reguliere, ongeoormerkte bijdrage aan WFP ten opzichte van 2007 verhoogd met EUR 13 miljoen tot een totaal van EUR 40 miljoen. Ook in 2009 blijft de bijdrage EUR 40 miljoen. De reguliere bijdrage aan WFP is dus niet verminderd, maar gelijk gebleven.

Nederland heeft daarnaast in 2008 EUR 45,7 miljoen bijgedragen aan WFP voor humanitaire hulp in specifieke landensituaties. Dit bedrag was relatief hoog omdat vanwege de voedselprijzen crisis een extra bijdrage werd verleend van EUR 10 miljoen. WFP kon zelf aangeven over welke landen het deze additionele

bijdrage wilde verdelen. De bijdrage aan WFP in 2008 was ook relatief hoog vanwege de zeer slechte humanitaire situatie in Zimbabwe en vanwege natuurrampen in Birma (cycloon Nargis) en in Haiti. In 2009 is tot nu toe EUR 12,7 miljoen bijgedragen aan WFP voor humanitaire hulp in diverse landen (naast de eerder genoemde reguliere bijdrage en exclusief de additionele bijdrage van EUR 1 miljoen voor WFP in Ethiopië die binnenkort zal worden verleend).

Om snelle, flexibele en voorspelbare financiering van humanitaire hulp te bevorderen heeft Nederland in de periode 2006 tot en met 2009 jaarlijks EUR 40 miljoen bijgedragen aan het eerder genoemde VN Noodhulpfonds, het CERF. WFP heeft in deze periode ruim USD 451 miljoen uit het CERF ontvangen en is daarmee de grootste ontvangende VN organisatie voor wat betreft bijdragen uit het CERF.